

Vyšetření klíšťat na přítomnost borrelií u lidí a zvířat

V naší laboratoři si můžete nechat vyšetřit odstraněné klíště, které jste si vy nebo váš čtyřnohý miláček přinesli z vycházky či z pobytu v přírodě, na přítomnost borrelií.

Co je třeba vědět

V první řadě je nezbytné se seznámit s tím, co vlastně je Lymská borrelióza a jakou informaci vyšetřením vlastně získáte.

Lymská borrelióza

Borreliózu poprvé popsal W.Burgdorfer v r.1977 v okolí města Lyme (odtud její název) ve státě Connecticut (USA).

Je to onemocnění přenášené převážně klíšťaty (předpokládá se i přenos jiným krev sajícím hmyzem, ale dosud nebyl prokázán). V našich klimatických podmínkách jde zejména o jeden druh klíštěte – *Ixodes ricinus*. Nemoc může postihovat člověka, ale i jiné savce (pes, kočka). S infikovaným klíštětem se můžete setkat především v místech tzv. endemického výskytu borreliózy. V našem regionu to je hlavně Střední Povltaví, ale vyskytují se i jinde a prakticky lze borreliózu získat např. i při pobytu v městském parku. Procento infikovaných klíšťat je v různých oblastech různě vysoké a může se měnit. Obvykle to je od několika procent až po několik desítek procent v populaci parazita dané lokality.

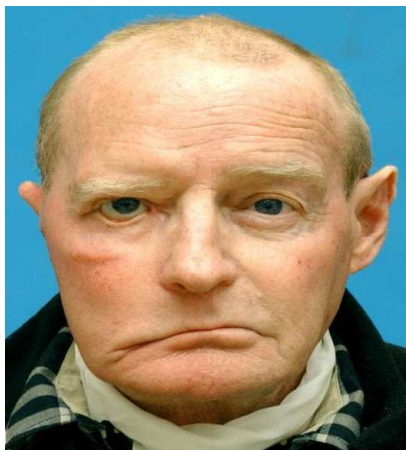
K nákaze dochází po přisátí infikovaného klíštěte. Čím dříve po přisátí klíště odstraníme, tím menší je riziko vzniku onemocnění. Při vzplanutí nemoci hraje významnou úlohu také stav imunitního

systemu postiženého jedince. Onemocnění probíhá pokud není včas léčeno ve třech fázích a může se objevit několik dní, ale také po několika měsících či po více než roce od přisátí infikovaného klíštěte. Projevy borreliózy jsou velmi různorodé, podle toho jakým druhem borrelie klíště bylo infikováno a jaký orgán mikroorganismus postihne. Nejznámější jsou kožní postižení (charakteristický erytém viz obrázek), obrna lícního nervu, postižení kloubů, centrální nervové soustavy (tzv. neuroborrelióza), ale také se mohou vyskytnout poruchy srdeční funkce a jiná postižení. Onemocnění má široký okruh postižení a tím také mnoho klinických projevů a není proto jednoduché ji vždy spolehlivě diagnostovat.

Erythema chronicum migrans – typický projev kožní borreliózy

Serologická vyšetření nejsou pro diagnostiku této nemoci zásadní a také mohou mnohdy poskytnout zavádějící informaci. Také nemohou sloužit jako kontrola účinnosti léčby. Na borreliózu je třeba pamatovat vždy když pacient vykazuje alespoň některý z mnoha projevů a má v anamnéze přisáté klíště.

Obrna lícniho nervu-další z mnoha projevů Lymské borreliózy.

Po prodělaném onemocnění se tvoří protilátky, ale ty nás neochrání před další infekcí (reinfekcí). Samotná přítomnost protilátek v krvi neznamena probíhající onemocnění. Protilátky mohou přetrvávat po úspěšně omléčeném onemocnění řadu měsíců i let.

Léčba existuje a používá se k ní několik druhů antibiotik, podle toho o jakou fázi onemocnění jde a také podle postižení pacienta.

Borrelióza u zvířat

Infekce borreliemi znamená pro zvířata vážné postižení, které se diagnostikuje hůře než u lidí a často přechází do pozdních fází, jež se již hůře léčí a vyznačuje se také nepříjemnějšími komplikacemi a může končit i úhynem zvířete.

Při pravidelné pečlivé prohlídce zvířete se klíště v srsti nemusí ani najít anebo se nalezne až po několika dnech, kdy je již plně nasáté a riziko infekce je tudíž vyšší.

Na onemocnění se obvykle přijde u zvířat až při postižení velkých kloubů, kdy jedinec zpravidla náhle začne kulhat a některý

z velkých kloubů pak vykazuje bolestivost s otokem. Zvíře může mít obecné projevy onemocnění tj. teplota, apatie, nechutenství. Z neurologických příznaků se může objevit změna chování směrem k zvýšené agresivitě, křeče a jiné.

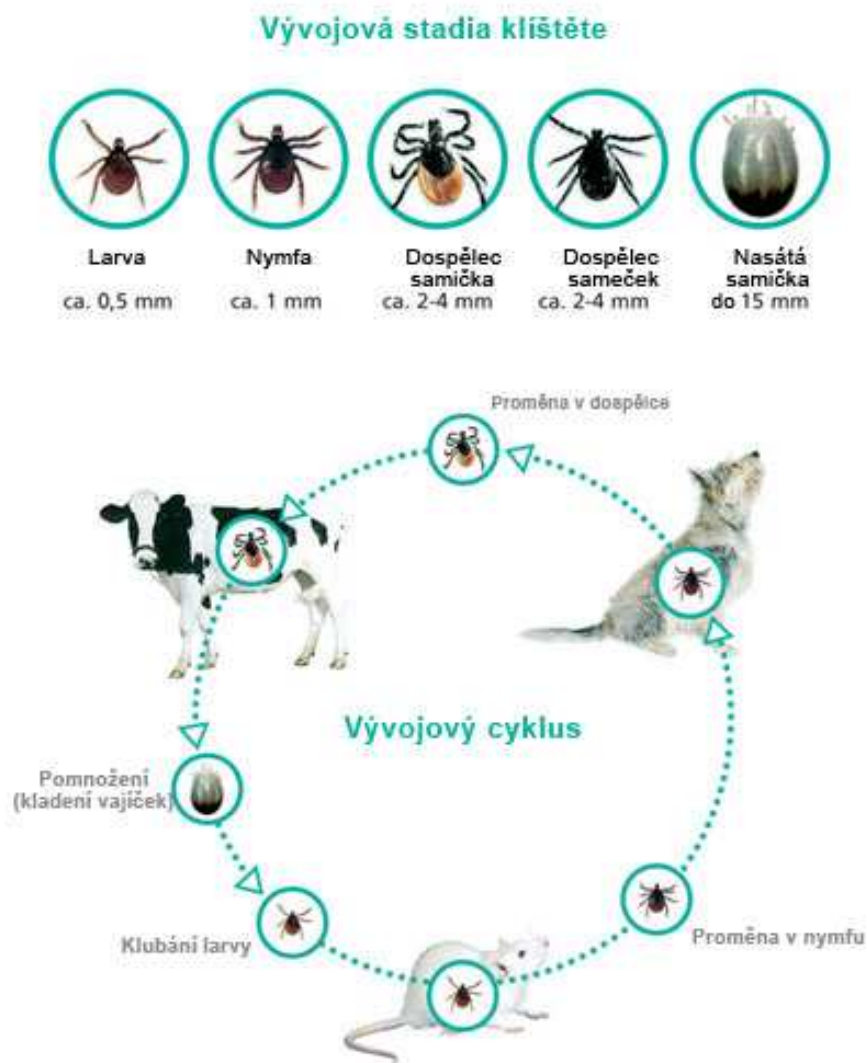
Onemocnění značně přispívá ke kratší životnosti postižených zvířat.

Léčba se provádí podobně jako u lidí antibiotiky, ovšem zejména u velkých plemen může být značně nákladná a proto se vyplatí investovat do prevence ať už ve formě ochranných obojků či tekutých preparátů, které se umísťují na povrchu zvířete. Mnohé mají i dlouhodobou účinnost a významným způsobem mohou omezit výskyt přisátých klíšťat.

Klíště obecné (Ixodes ricinus- samička)-přenašeč onemocnění

Vývojový cyklus klíšťat.

Co všechno klíšťata přenášejí?

V klíštěti rodu *Ixodes ricinus* byly nalezeno desítky druhů bakterií a stovky druhů virů. Zdaleka ne všechny jsou ale patogenní pro člověka. V mírném klimatickém pásmu jsou nejčastějšími

přenašeči vyjma **borreliózy** také **klíšťového zápalu mozkových blan** (klíšťové encefalitidy), **ehrlichiozy**, **bartonelózy**, **babézie** a **tularémie**.

Ochrana proti klíšťatům

Z výše uvedených onemocnění se lze aktivně tj. vakcinací chránit pouze proti klíšťovému zápalu mozkových blan (klíšťové encefalitidě). Proti borrelióze je v současné době k dispozici vakcína pouze pro psy. Proti ostatním výše jmenovaným chorobám neexistuje aktivní ochrana.

Je důležité proto při pobytu v přírodě se chránit vhodným oblečením, pokud možno vyhýbat se rizikovým místům tj. lokalitám v okolí toků s vyšším travním podrostem, nízkým křovinám apod. a velmi důležitým momentem je používání repelentů určených k ochraně proti klíšťatům. Dospělá osoba by měla ošetřit repelentem dolní končetiny a ruce, u malých dětí pak celé tělo (POZOR na oči a sliznice). Třeba počítat s tím, že po koupeli v řece či rybníce se ztrácí ochranný efekt repelentu, není-li uvedeno na výrobku jinak.

Správné odstranění přisátého klíšťe.

Klíště zásadně nevytahujeme holýma rukama-nebezpečí infekce. V lékárnách či drogeriích lze zakoupit pinzety a jiná udělatka konstrukčně vhodná k odstraňování těchto parazitů. Nikdy klíšťe před odstraněním nepolíváme dezinfekčními či jinými látkami, neřku-li je mazat oleji a podobnými tuky (sádlem). Přidušené a potýrané klíšťe tak přinutíme naplivat do kousnutí

daleko více slin a s nimi v případě infikovaného klíštěte i více případného patogena.

Takže nejvhodnější způsob je pinzetou či jiným zakoupeným udělátkem klíště jednoduše uchopíme a kývavými pohyby při mírném tahu vyvikláme.

Ranku po vytažení zdezinfikujeme vhodným dezinfekčním přípravkem na kůži a můžeme si oddechnout, že jsme tak učinili první krok proti získání jakékoliv infekce z parazita. Vyhráno však nemáme.

Chci klíště vyšetřit

Po odstranění se mnoho lidí zmocní obava, zda-li klíště nebylo infikováno. V případě borreliózy vám můžeme pomoci.

Odstraněné, nejlépe živé klíště umístěte do uzavíratelné plastové nebo skleněné nádoby s kousíčkem vlhkého papíru nebo s lístkem trávy, vyplňte **žádanku** a co nejrychleji jej dopravte do naší laboratoře v Oblastní nemocnici Příbram, a.s. buďto osobně nebo poštou na níže uvedenou adresu.

Platbu dle **ceníku** lze realizovat převodem (např. při zaslání poštou) nebo osobně přímo v pokladně Oblastní nemocnice (při osobním dodání). Při platbě převodem na níže uvedené číslo konta uvádějte jako **variabilní symbol vaše rodné číslo, které je zároveň uvedené na žádance a podle něhož bude Vaše platba identifikována**. Jen tak bude vaše platba dohledatelná!

(č.ú. 525 226 379/0800 + v.s. vaše rodné číslo)

Žádanku o vyšetření lze stáhnout z našich web.stránek.

V případě vyšetření klíštěte z vašeho čtyřnohého miláčka, uveďte v hlavičce svoje údaje a v kolonce zvíře uveďte druh zvířete příp. i jméno (např. pes Puntá).

UPOZORNĚNÍ – je nutné vyplnit všechny požadované údaje na žádance – jinak se může stát, že vaše platba nebude dohledána a tím ztratíte nárok na získání výsledku vyšetření!

Pokud odstraníte klíšťat více, je dobré přinést všechny, nejvíce však 4 z jedné osoby či jednoho zvířete. Nelze míchat klíšťata z více osob (zvířat) do jedné nádoby!

Platba je vždy na osobu (zvíře) nikoliv na počet klíšťat!

Výsledek získáte obvykle během 2 pracovních dnů pokud bude na našem účtu potvrzena požadovaná platba.

Jakou informaci vyšetřením získám?

V případě, že ve vašem klíšťeti borrelie nezjistíme, získáte informaci o tom, že **s velkou pravděpodobností** touto chorobou ne onemocníte. 100% záruku však ani tak poskytnout nelze.

U zvířat je pravděpodobnost vyloučení infekce ještě menší, protože snadněji můžeme v srsti přehlédnout jiná přisátá klíšťata a také proto, že zvíře je během sezóny napadeno daleko větším počtem těchto parazitů a ne vždy je možné všechny vyšetřit.

V pozitivním případě tzn. že ve vašem klíšťeti nalezneme přítomny borrelie, ještě neznamená, že u vás onemocnění propukne. To záleží na více faktorech. Je však potřeba v tomto případě být ve střehu a objeví-li se u mne jakýkoliv příznak, který by mohl odpovídat Lymské borrelióze, co nejdříve navštivte svého praktického lékaře a v případě zvířete svého veterináře. Ti zajistí vše potřebné, včetně potvrzení diagnózy.

Ceník

Vyšetření klíštěte na přítomnost borrelií: 580,-Kč